

davica, tetanus, oslovski kašelj

CEPLJENJE

OSNOVNE INFORMACIJE

1. Zakaj je potrebno cepljenje proti davici, tetanusu, oslovskemu kašlju (DTP)?

Davica, tetanus in oslovski kašelj so resne bolezni, ki jih povzročajo bakterije. Davica in oslovski kašelj se prenašata z osebe na osebo. Povzročitelj tetanusa pride v telo pri poškodbi ali rani (tudi žulj).

DAVICA

Je bolezen dihalnih poti, pri kateri se pojavijo bolečine v žrelu. V žrelu, grlu in sapniku lahko nastanejo membranske obloge, ki povzročajo težave pri dihanju. Bolezen lahko povzroči tudi druge zaplete, kot so motnje srčnega ritma, odpoved srca, ohromelost in smrt.

TETANUS

Tetanus je bolezen, ki prizadene živčni sistem, kar lahko privede do hudih mišičnih krčev. Pokaže se s krči žvekalnih mišic in generalizirani krči po celem telesu. Prizadeti so lahko centri, ki skrbijo za dihanje in pravilno delovanje srca. Kljub zdravljenju se lahko konča s smrtjo.

OSLOVSKI KAŠELJ

Za bolezen so značilni hudi napadi kašlja in posledično težave pri dihanju. Traja lahko več tednov. Krčevit kašelj lahko povzroči bruhanje. Ob hujšem poteku bolezni otroci težko jedo, pijejo in dihaajo. Možni zapleti so pljučnica, vročinski krči, možganske krvavitve in smrt.

2. Kdo mora biti cepljen proti DTP, kdaj in s katerim cepivom?

Dojenčki morajo prejeti 4 odmerke cepiva proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju (DTP). Cepljenje se začne v starosti 3 mesecev in se nadaljuje z enomesečnimi razmiki. Četrty odmerek prejme otrok eno leto po tretjem odmerku.

V tretjem razredu osnovne šole so otroci ponovno cepljeni proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju. Cepljenje se opravi s kombiniranim cepivom proti trem boleznim: davici, tetanusu in oslovskemu kašlju.

3. Nekateri otroci ne smejo biti cepljeni s cepivom proti DTP oziroma se cepljenje začasno odloži

Če ima otrok zmerno ali resno bolezen, se cepljenje do okrevanja začasno odloži. Otroci z blago boleznijo (npr. prehlad) so lahko cepljeni.

Cepljeni ne smejo biti otroci, ki so imeli hudo alergično reakcijo ali drug resen neželen učinek po predhodnem odmerku istega cepiva.

Starši morajo povedati zdravniku, če je imel otrok po predhodnem odmerku cepiva proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju:

- vročino (telesna temperatura nad 40 °C) v 48 urah po cepljenju;
- krče/epileptične napade v treh dneh po cepljenju;
- neutolažljiv jok tri ure ali več v 48 urah po cepljenju
- kolaps ali šoku podobno stanje v 48 urah po cepljenju.

Zdravnik bo presodil o nadaljevanju cepljenja otroka.

4. Kakšna so tveganja po cepljenju proti DTP?

Kot vsa cepiva ima lahko tudi cepivo proti davici, tetanusu in oslovskem kašlju neželene učinke, ki se lahko pojavijo pri nekaterih cepljenih osebah. Potrebno pa se je zavedati, da je tveganje zapletov zaradi bolezni bistveno večje kot tveganje zaradi hudih neželenih učinkov po cepljenju.

Blagi neželeni učinki (pogosti): povišana telesna temperatura (38°C); neobičajen jok; bolečina, rdečina, oteklina na mestu cepljenja; razdražljivost, neješčnost; nespečnost; zaspanost; driska; bruhanje.

Zmerni neželeni učinki (redki): visoka telesna temperatura ($\geq 40,5^{\circ}\text{C}$); neutolažljiv jok, ki traja tri ure ali več.

Resni neželeni učinki (zelo ali izjemno redki): resna alergična reakcija (manj kot pri eni osebi na milijon odmerkov); krči po telesu, kolaps ali šoku podobno stanje. O resnih neželenih učinkih so poročali zelo redko, vzročne povezanosti s cepljenjem vedno ni bilo mogoče določiti.

5. Kaj, če po cepljenju nastane zmeren ali težek neželeni učinek? Kaj lahko nastane?

Tu mislimo na neobičajna stanja, kot je resna alergična reakcija, visoka telesna temperatura ali neobičajno obnašanje. Resne alergične reakcije so izjemno redke po katerem koli cepivu in se pojavijo v nekaj minutah ali urah po cepljenju. Znaki so težko dihanje, hropenje, bledica, oslabelost in hiter srčni utrip. Visoka vročina ali krči po telesu se lahko pojavijo v enem tednu po cepljenju.

Kaj narediti?

Pokličite zdravnika ali odpeljite otroka v ambulanto.

Zdravniku je treba opisati, katere znake ste opazili in kdaj je bil otrok cepljen.

6. Odškodninska odgovornost za škodo, ki nastane osebi zaradi obveznega cepljenja?

Izjemno redko nastopi resen neželen učinek po cepljenju. Oseba, ki ji je z obveznim cepljenjem nastala škoda na zdravju, ki se kaže v resnem in trajnem zmanjšanju življenjskih funkcij, ima pravico do odškodnine, ki se plača iz sredstev državnega proračuna (po Zakonu o nalezljivih boleznih). Več informacij dobite na Ministrstvu za zdravje.

7. Kje je na voljo več informacij?

Vprašajte izbranega pediatra in šolskega zdravnika, ki vam bo omogočil vpogled v navodilo za uporabo cepiva (PIL) in dal napotke za pridobitev drugih virov informacij.

Obiščite spletno stran Nacionalnega inštituta za javno zdravje: www.nijz.si/cepljenje.